

Kontaktperson  
Emma F Brännström  
Kanslienhet  
emma.f.brannstrom@regionvasterbotten.se

PROTOKOLL SAMRÅD  
2025-01-27

## Samråd samer

Tid: 2025-01-27, kl. 15:00 – 17:00

Plats: Teams

### Närvarande:

Ordförande  
Samordnare och tjänstepersoner  
Förtroendevalda från regionstyrelse, hälso- och sjukvårdsnämnd och regionala utvecklingsnämnden  
Representanter från samerna

#### 1. Inledning

Ordförande hälsar alla välkomna. Vi tar närvaro och uppdaterar kontaktuppgifter.

#### 2. Justerare

Samrådet väljer en representant som justerar protokollet tillsammans med ordförande.

Samrådet väljer en representant till justerare. Justering sker senast 10 februari 2025.

#### 3. Återkoppling förra mötet. Sammanträdesanteckningar bifogas. Inget särskilt lyftes här.

#### 4. Resultat från utvärderingen som gjordes för 2024.

17 svarande – tusen tack! Generellt goda resultat, bra feedback.

Stor majoritet tycker att informationen/samrådsärendena är ganska eller väldigt relevanta.

De flesta upplever att de får komma till tals, men där finns möjlighet till förbättring. Denna punkt kommer lyftas på samrådsärendet gällande arbetsordningen.

Hälften upplever att de ofta får gehör på synpunkter i samrådsärendena, 30% att de ibland får det. 13% att de sällan får det. Tankar om detta? Kommunikationen inför och efter samråd upplevs varierande, vi tar gärna emot tips på förbättring!

På frågan om vi samråder i tillräckligt många ärenden har vi fått in bra synpunkter. Bland annat finns önskemål om att vi bör lyfta umesamiska språket mer, frågor som rör samers rätt till inflytande och rättigheter, tydliggörande av budget (statsbidrag), det regionala ansvaret över språk i skolor (regionen ansvarar inte för detta) samt regionens upphandlingar och dess påverkan på exempelvis renskötseln.

På frågan om vad regionen kan göra för att bli bättre har bra synpunkter inkommit. Exempelvis att ha mer tid till samråden, hellre kvällstid, tydlighet gällande ekonomin/vad pengarna går till, ökad delaktighet mellan samråden, tydligare återkoppling från tidigare möte, kompetenshöja anställda inom regionen, ökad transparens i beslutsprocesser, revitalisering sker inte enbart genom språket etc. Några kommentarer var att fortsätta som vi har gjort, att det varit bra och att det är positivt med ett planerat fysiskt möte framöver.

Vi ägnar en stund åt diskussion. Tjänstepersoner från regionen informerar om hur man kommer jobba vidare utifrån de synpunkter som inkommit. Bland annat handlar det om att fortsätta jobba för ökad kunskap inom regionen i minoritetsfrågor. Detta är ett pågående arbete och det finns redan idag en hel del aktiviteter som syftar till detta. Bland annat att använda våra interna kommunikationsvägar för att sprida kunskap, genom exempelvis information på intranätet, webb-utbildningar för anställda, dela ut handböcker till politiker i och med ny mandatperiod etc.

Det har inkommit synpunkter på tidpunkt och längd på samråden och frågan ställs till parterna i samrådet om kvällstid är att föredra? Det inkom inte några synpunkter utöver att de som inte har arbete på dagtid hellre har samråd på dagtid. Denna fråga får lyftas igenom i planeringen inför 2026.

Det inkom önskemål om förtydligande gällande ekonomi. Redovisningen som görs från ekonomienheten är inte så tydlig, och vi ska försöka ta fram en mer tillgänglig version framöver.

Gällande synpunkten om ökad delaktighet mellan samråden så är det välkommet att höra av sig när som helst om det dyker upp funderingar mellan samråden. Regionen kommer att återkoppla så gott vi kan inom det tjänsteutrymme vi har.

Angående att arbeta för att bättre nå ut till barn och unga så är regionen öppen för förslag och idéer. En del av insatserna som görs riktar sig till barn, till exempel de språkpaket vi tagit fram och de språkprojekt som pågår inom biblioteksverksamheten.

## **5. Samrådsärende: Arbetsordning samråd**

Regionen lyfter ett förslag att se över den arbetsordning som finns för samråd med urfolket samerna. Aktuell arbetsordning biläggs kallelsen. För att få en stabilitet, kontinuitet och förutsägbarhet finns ett förslag att ha en gemensam arbetsordning för samråd med alla nationella minoriteter, oavsett om man väljer att ha samråd tillsammans eller uppdelat. Vissa synpunkter som inkommit i utvärderingen skulle kunna ha en naturlig koppling till en arbetsordning.

Till nästa samråd lägger regionen fram ett utkast, ett förslag, som vi samråder kring.

## **6. Kunskapsnätverket för samisk hälsa, Malin Blind.**

Vid förra samrådet lyftes ett förslag till samiskt namn på GMC (glesbygdsmedicinskt centrum). Förslaget var Gaavalahke, vilket betyder ungefär ledar-ren. Man bad då om synpunkter eller andra förslag, men inga sådana har inkommit, vilket betyder att man går vidare med det förslaget. Vidare informeras om att regeringen beviljar Glesbygdsmedicinskt centrum 5 000 000 kronor för kunskapsspridning om behov, förutsättningar, utmaningar och möjligheter för att bedriva hälso- och sjukvård i lands- och glesbygdsområden.

Det finns ett påbörjat arbete för att stärka krisberedskapen för det samiska samhället.

Kunskapsnätverket kommer att delta på Jokkmokk marknad för att prata om samisk hälsa.

En fråga lyfts på samrådet om det samarbete som Kunskapsnätverket har med SANKS och att väldigt få inom sjukvården är informerade om det. Hur går det arbetet? Man svarar att kunskapsnätverket kommer att jobba mer med att få ut informationen genom de kommunikationskanalerna som finns.

## **7. Aktuellt från respektive nämnd**

Regionkulturchefen informerar om aktuellt från kultursidan i Region Västerbotten. Samiska veckan på gång och regionen är delvis med och finansierar aktiviteter. Ett annat event som är på gång är ett möte mellan Sametinget, länsstyrelsen och de fyra norra regionerna. Två statliga myndigheter som möts på den regionala nivån för att se hur man kan främja samisk kultur.

Från Regionstyrelsen informerar man om regionens huvudfokus för 2025 och framåt. De största områdena är vårdplatser och kompetensförsörjning. Mål är uppsatta och det pågår ett förflyttningsarbete för att så bra som möjligt kunna nå dessa. Barnafödandet sjunker snabbt, 200 200 färre barn, vilket är en stor utmaning samtidigt som den äldre gruppen blir större. Det kommer

finnas ca 166 000 i arbetsför ålder och av dom skulle regionen behöva anställa 54 % för att klara vårdbehoven, vilket såklart inte är tänkbart. Vi ligger under rikssnittet i vårdgarantin, och detta är i kombination med att vi behöver spara pengar samtidigt som vi har brist på personal. Utifrån dessa förutsättningar måste fokus vara att nyttja våra resurser på allra bästa sätt. Det finns samtidigt stora renoveringsbehov eftersom många byggnader och lokaler är gamla, vilket innebär att regionen har höga investeringskostnader. I kommande budget måste vi spara på personal, vilket är svårt att förstå eftersom vi har kompetensförsörjningsbehov. Anledningen är att vi behöver betala igen de skulder vi har. Regionstyrelsens representant går igenom aktuella fullmäktigeuppdrag.

Representant från Hälso- och sjukvårdsnämnden säger att mycket av det som just informerats om även gäller det arbete som pågår i hälso- och sjukvårdsnämnden. Där är fokus till stor del är omställning till Nära Vård, kompetensförsörjning och tillgänglighet. Man jobbar just nu med att ta fram en ny beställning för 2026 - det underlag som beskriver det uppdrag som primärvården ska ägna sig åt framöver och hur den ska utvecklas i länet. Strategi för Folkhälsa och Funktionsrätt antagen, och nu ska man ta fram en handlingsplan för implementering av denna.

Från den regionala utvecklingsförvaltningen informerar man om den årliga verksamhetsplan (nämndplan) som anger vilka mål som ska uppnås och vilka aktiviteter som är prioriterade. Till regionala utvecklingsnämnden riktas sex fullmäktigemål, 18 delmål och 52 indikatorer för att se om målen nås.

Länsplanen för regional transportinfrastruktur (kopplad till markanvändning) ska revideras i år och man ska anta en ny plan. Den ska gälla för 12 år framåt. Man ska även revideras regional energi- och klimatstrategi – denna tas fram tillsammans med länsstyrelsen. Man följer utvecklingen inom Northvolt och följd effekter på företag och anställda. Det är ca 3000 anställda kvar och regionen är väldigt mån om att behålla kompetens.

SVESAM - Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling (LI 2024:06) pågår till sommar 2026. Den kommer titta på hur nationell politik ska förhålla sig till att det ser så olika ut i olika delar av landet, landsbygdsutveckling, regional utveckling, samverkan, tydliggörande av ansvar, länsstyrelsernas roll etc.

Ny långtidsbudget och nya lagstiftningspaket för EU 2028–2034.

Angående besöksnäring så finns det en strategi. I Västerbotten har man en ganska hög ambition kring hållbar turism, tex att hållbarhetssäkra olika destinationer. Nästa vecka kommer statistik för 2024 års turism.

En representant från samerna berättar om erfarenheter av samrådsförfarande med bolag. Att det är mycket svårt i vissa fall. Det märks att bolagen är skyldiga att ha samråd men de är inte skyldiga att lyssna och ta till sig. Det finns problem med besöksnäringen, tex hundspann där alla inte kan förstå information, regler, och saknar kunskap som behövs för att bedriva den typen av näring på ett hållbart

sätt. Slutligen informeras om Västerbottens Experience, som nu bytt namn till Responsible tourism, som är ett program med ca 115 företag och 10 kommuner som arbetar utifrån GSTC (FN som tagit fram 41 universella kriterier för hållbar turism).

Finns intresse att få ta del av regionens mål. De kommer skickas ut med protokollet.

Synpunkter lyfts om att planer, strategier och program borde tas fram i samråd.

**8. Samernas nationaldag 6 februari.**

Regionens samordnare för nationella minoriteter kommer stå på torget i Umeå och dela ut påsar och vi pratar om huruvida det finns andra event som regionen skulle kunna delta på. Förslag lyfts. Bland annat firandet på Umeå Universitet.

**9. Skyltning** – Skyltarna är snart på plats på hälsocentralen och sjukstugan i Vilhelmina och Mariehems hälsocentral.

**10. Statsbidrag, redovisning har skickats ut till samrådsparter.** Regionen kommer skicka redovisning till sametinget. Sänkt statsbidrag till 215 000 kr från och med 2025. Ökat statsbidrag i stället till ISOF och samiskt språkcentrum.

**11. Länsstyrelsen information**

Förändringar i uppdraget som länsstyrelserna haft. Nu är det bara länsstyrelsen Stockholm och Sametinget har kvar uppdraget.

**12. Kort information om nätverk.** Det finns ett tjänstepersonsnätverk för anställda inom regioner som arbetar med nationella minoritets-frågor. Västerbotten kommer tillsammans med Skåne och region Värmland att arrangera en digital träff för alla som ingår, i syfte att dela erfarenheter och kunskap. Det finns även ett nystartat nätverk för förtroendevalda. I det politiska nätverket kommer två ledamöter från hälso- och sjukvårdsnämnden att ingå.

**13. Övriga frågor/avslut**

Regionen kommer att sluta med papperstidningen Hälsa och vård, och nästa gång vill regionen diskutera och samråda med samerna för att hitta nya vägar att nå ut med information.

Förslag att vi är i Lycksele på det samråd som ska hållas på någon ort i länet.

**Nästa samråd 8 maj kl 15:00 – 17:00**